

DISPUTATIO VI.
ANTI-PHOTINIANA.

De

PECCATO ADAMITICO
ET ORIGINALI.

Quam

DUCE ET AUSPICE CHRISTO

PRÆSIDE

JOHANN E HIMMELIO
SS. Theol. D. & Prof. P.

scribitur ad 15. August.

JOHANNES ALBINUS ELBINGA
PRUTENUS.

J E N Æ
TYPIS VIDUÆ WEIDNERIANÆ,
ANNO M. DC. XXVII.

169 295/53

264030

Strenuis, Magnificis, Nobilissimis & Amplissimis Viris,

Dn. VALENTINO von Dodeck :

Dn. EGGERTO von Kempen:

Illi, Reipubl. Dantiscanae Burgrabio Regio Perillustri,
huic vice praesidi ejusdem, ac utriusque Praeconsuli
gravissimo.

Dn. ADRIANO von der Linde:

Dn. GUALTHERO Rosenbergf:

Reipublicae Gedanensis Consulibus
dignissimis.

Dominis suis Fautoribus & Promotoribus honorandis, colendis.

Hanc Theologicam disputationem, in sui
suorumque studiorum commendationem,

Dedicat & Offert

Johannes Albinus Resp.

Ad Dn. Respondentem.

EST Gens Icaris Ratio quam veEtit at alis,
Qua solet in Triados veneranda palatia, gressu
Turpiculo irruere, & causas casusq, Superna
Curia, ad examen tenebrofi appendere Sensus.
Hanc, Albinc, DEO Duce, verbo.pelle Sacrato.
Asi Tu Justitia Sol, CHRISTE, tuo igne resolve
Icarias illas, Ratio quas preparat, alas:
Sic in squallentem Gens hac ruet omnis abyssum.

Joh. Himmelius D.

DISPUTATIO VI.

De

PECCATO ADAMITICO ET ORIGINALI.

RESPONDENTE

JOHANNE ALBINO, ELBINGA-PRUTENO.

THESIS I.

Miseriam Hominis contemplati sumus *ἐκλινῶς* seu ratione *habitús precedentis*; consideranda nunc *σιεπτικῶς* ratione *privationis subsequentis*, factæ per peccatum.

2. Est verò Peccatum aliud *Primum* seu *Originans*, aliud *Ortum à Primo* seu *Originatum*.

3. *Primum* seu *Originans* est *Lapsus* seu prima Hominis *ἀποστασία*, quâ à speciali DEI mandato de arbore vetita, defecit.

4. EFFICIENS hujus *Apostasiæ* Causa fuit *Satan* Serpens ille *Antiquus* (*Apoç. 12, 9.*) persuadens, & *Homo* consentiens. vide *disp. 8. Syntagm. th. 45. & seqq.*

5. *Photiniani* hîc dupliciter impingunt.

6. I. DEO Creatori causam lapsûs principalem assignando, sua hypothesi de rebellionem virium humanarum Naturali, de qua *disp. precedenti*. Unde sequitur; DEUM esse Autorem lapsûs omnisque peccati Principalem, uti demonstravimus *disputat. 5. Papism. th. 27-30.*

7. II. Non solum hominem, sed & animalia bruta peccasse, perperam statuendo.

8. *Socin. l. de stat. pr. hom. c. 6. pag. 157 158.* Non solus homo, sed cætera quoque animalia à recta via deflexerant: ut aperte ex *Historiæ verbis colligitur*. Sic enim ibi scriptum est; Cùmque vidisset

N

Deus

Deus terram esse corruptam, omnis quippe caro corruerat. viam suam super terram &c. *Ex illis enim verbis: Omnis quippe caro corruerat viam suam super terram; apparet non hominem tantum, sed omnes animantes deflexisse: cuiusmodi, nimirum animantium generi naturaliter à Deo sua via, per quam gradiatur, præscripta est. It. ibidem: Quid igitur mirum, si Deus omnes animantes perdidit unà cum homine, Diluvii aquas universo terrarum orbi immittens, cum omnes animantes viam suam corrupissent? It. pag. 190. Ut supra ex divinis literis ostendimus, bestię quoque, corrumpunt viam suam, & ob eam causam à Deo etiam in hac vita puniuntur.*

9. Sed errorem hunc refellit 1. *Scriptura; Genes. 8, 21. Matth. 15, 11. 2. Ipsius Socini Confessio ingenua, quæ ita habet l. d. c. 6. p. 157. Quod igitur animalia universa propter hominem à Deo unà cum ipso homine graviter affligantur, illustre admodum exemplum habemus in Diluvio, quo non minus animantes universe, quam homines ex decreto divino perierunt. Sed propter hominem id à Deo factum fuisse, ostendunt verba illa ad fin. 8. cap. Gen.*

10. *EFFECTUS huius culpæ seu lapsus est pœna, quæ consideratur tum ratione ipsorummet primorum Parentum, tum ratione Liberorum omnium, eorundemque Posterorum.*

11. *Parentum seu Protoplastorum pœna fuit tum Communis, tum Propria.*

12. *Communis æquè Adamo ac Eve fuit pœnæ loco illata, ut est 1. Imaginis divinæ amissio. 2. Natura corruptio & 3. Mortis naturalis & æternæ introductio.*

13. *Photiniani quamlibet negant pœnam. Ita enim de Amissione imaginis divinæ Socin. l. de stat. pr. hom. p. 7. Etiam postquam est homo morti penitus obnoxius, eam imaginem retinere dicitur Gen. 9. 6. Idem in prælect. c. 3. p. 8. Si in eo divina imago & similitudo in homine fuisset, quod justus creatus esset, certè post peccatum imago & similitudo illa deleta in homine fuisset: & tamen etiam post peccatum homo ad imaginem & similitudinem Dei factus esse dicitur Genes. 9, 6. Jac. 3, 9. Smalc. contra D. Frantz, disp. 7. p. 52. Nisi probetur eam (Dei Imaginem) amissam esse, nullus ejusdem restitutioni locus esse potest. Ibidem: Durante hodie Imagine Dei, tamen illa (Sapientia & immortalitas)*

balitas) non sunt in homine. Ibidem p. 54. *Instaurationi* (imagini divina) nullus est locus, ubi destructio nulla fuit. It. p. 61. Nos de imagine DEI, quæ adhuc post peccatum in hominibus inest, asserimus ex Genes. 9, 6.

14. Contrarium facile defenditur 1. ex omnium partium Imaginis divinæ amissione, tum ratione constitutionis videl. ratione Notiæ quoad intellectum divinum, Ephes. 4, 18. & ratione Voluntatis, quoad justitiam & sanctitatem, Roman. 3, 23. tum ratione consecutionis, videl. Domini in Bruta, quod hodie est valde debilitatum & attenuatum, teste Experientiâ.

15. De Corruptione Nature ita Catechis. Racov. Lapsus Adæ, cum unus actus fuerit, vim eam quæ depravare ipsam naturam Adami posset, habere non potuit. Socin. prælect. c. 4. p. 13. Unum illud peccatum per se non modò universos posteros, sed ne ipsum quidem Adamum corrupendi vim habere potuit. Item p. 14. Nihil illi (Adamo) ademtum fuit, quod naturaliter haberet vel habiturus esset.

16. At quid Scriptura Joh. 3, 34, Rom. 6, 16. 2. Pet. 2, 19?

17. De Morte ita Socin. l. de stat. pr. hom. p. 59. Per peccatum ipsam Mortem in mundum intrasse, non eam vim habet, ut si homo non peccasset, mors in mundo exitura non fuisset; sed tantummodò, ut peccati occasione quadam Adami lapsu præcedente, mortem humanum genus contraxerit, quamvis alioquin nihilominus eam subiturum fuisset. Eandem cramben plus centies reponit eodem in Scripto pag. 216. 217. 223. 226. 257. 253. 333. &c.

18. Contrarium Scriptura Rom. 5, 12. c. 6, 23. docet.

19. Propria pœna fuit tum Adami, nimir. terra sterilitas & victus parandi difficultas, Gen. 3, 18. tum Evæ, videl. liberos parandi acerbitas, Gen. 3, 16.

20. Contrarium defendit Socinus l. de stat. pr. hom. cap. 10. p. 278. Sciendum est duplicem esse rationem pœnarum à Deo primo homini ob peccatum decretarum. Una est earum, quæ propriè peccati ipsius pœne dici possunt. Altera earum, quæ minùs propriè. Propriæ ipsius peccati pœne sunt illæ, quas verè tantùm attulisse constat, & quas alioqui, vel propter ipsius rei naturam, vel propter Dei voluntatem nobis patefactam, verisimile non est extituras fuisse, ut fuit ejectio ex Paradiso,

una cum malis, quae illam necessariò sunt consecuta, & mors perpetua, sine moriendi necessitas illa, de qua supra latè differuimus. Minus propriae peccati poenae fuerunt illae, quae etiam si primus homo non peccasset, nihilominus extitissent, aut iam extrabant, ut est, quod terra producat spinas & tribulos, & homini colenda sit, si ex ea ad vitam sustentandam fruges percipere velit. Hujus generis poenas possumus dicere fuisse eas, quae Serpenti & Mulieri fuerunt decretae. Nam & Serpentem super pectus suum ingressum iam antea fuisse, ac pulverem comedisse, & mulierem etiam si non peccasset, cum dolore filios parituram, & homini subjectam futuram, credendum omninò videtur. Haec tamen omnia benignissimus Deus peccati poenas esse voluit, satis habens id, quod jam naturale erat, necessarium efficere: & poenae loco esse, quod à naturalibus malis eos, qui peccaverunt, non liberaret.

21. Sed quid Scripturà hanc clarius, Gen. 3:14, 16? Quae de re uberius differit Dn. D. Hunn. Exam. Error. Photin. sect. 2. cap. 1. num. 42-45.

22. Posterorum Adamiticorum poena per lapsum Protoplastarum illis injuncta, est Reatus & peccatum Originale, seu à Primo ortum.

23. Photiniani opinantur 1. Solos Protoplastas, non eorumque posteros in peccatum esse prolapsos. 2. Poenam igitur peccati ad posteros transire sine reatu.

24. De priori ita Socin. l. de stat. pr. hom. c. 10. p. 287. Quomodo sine propria culpa perire potuit genus humanum, quod ne perire quidem potuit, cum adhuc non esset?

25. De posteriori idem Socin. l. de Christo Servat. part. 3. c. 8. pag. 291. Tamen si omnes ab Adamo prognati morti perpetuae sunt obnoxii, id non iudicandum est, quod ipsis Adami delictum imputetur, sed quia ab eo progeniti sunt, qui morti perpetuae divino decreto sunt addicti, & ita non propter peccati imputationem, sed propter generis propagationem id illis contingit. Ibid. in marg. Omnes homines post primos parentes, etiam citra peccata sua propria, perpetuae morti sunt obnoxii, idque non quod illis Adami delictum imputetur, sed quod ab eo sint progeniti. It. l. de Justif. pag. 53. Certissimum est poenas primi parentis peccato constitutas, ad omnem ejus posteritatem pertinere, nulla habita peccati posteritatis ratione,

ne, ob id ipsum tantum, quod ipsius Adami sint posteri, ab ipsorum prognati. Hoc enim & res ipsa, & ratio manifesta, & denique Sanctorum hominum auctoritas aperte comprobatur, praesertim vero Pauli cap. 5. ad Rom. ubi dicitur mortem regnasse etiam in iis, qui non peccaverunt in similitudine peccati Adami, qui fuit forma seu figura futuri. Smale. disput. 2. contra Franz p. 45. Non negamus propter ipsam propagationem, quam omnes habent ex Adamo, eos etiam esse morti aeternae obnoxios, etiamsi non peccaverint.

26. Errori utriusque reclamatur I. Scriptura; Rom. 5: 12, 15, 17, 19. item Ezech. 18, 4. Esa. 53, 4. Ps. 69, 6. Lev. 15, 21. II. Socii Confessio propria, quippe qui lib. Quod Evangelic. &c. c. 5. ait; Multi necessitate ac perpetuae morti sunt obnoxii, non quidem, quia inobedientia ista illis imputetur; Quid enim iniquius, nisi illi similiter inobedientes fuerint &c. Idem Praelect. cap. 4.

27. Peccatum à Primo Ortum est vel Originale, vel Actuale.

28. Originale Peccatum Scholasticum vocatur Originale Originatum, sicuti primum Originale Originans, vide disputat. 9. Syn. tagmat. thes. 2.

29. Peccantes enim Protoplasti non tantum suam Peccato infecerunt personam Gen. 2: 6, 11. sed cum stirpem generarent, adeoque personam totius generis humani omniumque posterorum repraesentarent, ideo & ipsi in Protoparentibus suis peccasse censentur; 1. Tim. 2, 14. Rom. 5: 12-15. Et hinc Adam peccator, genuit filios ad imaginem suam, id est, itidem peccatores, Gen. 5, 3. 1. Cor. 15: 48, 49.

30. Nam sicuti morbus hereditarius, ita peccatum Spirituales immundities est & lepra quaedam, quae una cum Natura in posteros transit, quatenus ex immundo nemo nascitur mundus & à peccato purus.

31. Immunditiam hanc vocat Ecclesia Originale peccatum, partim à Temporis Adjuncto, quia ab origine generis humani natura humanam invasit, Gen. 3, 6. partim à Causa Efficiente, quia à prima peccati origine fluxit: partim ab Effectu quia Originem

dat peccatis Actualibus: partim ab *Adjuncto hominū proprio*, quia unā cum hominibus nascitur, quā primum illi incipiunt oriri ac esse, peccatum simul oritur & originem cum & in illis habet, *Psal. 51, 7.*

32. *Pelagiani peccatum Originale in totum negabant dicentes; non esse peccatum Origin. sed hominem peccare imitatione primorum parentum, ac proinde reatum contrahere.*

33. *Errorem hunc pestilentissimum suum fecerunt Photiniani, unde Socinus easdem cum Pelagio tibias inflat, quando lib. quod Regni Poloniae &c. c. 5. p. 57. hæc verba ebuccinat: Pronitas ad peccandum, quæ in homine conspicitur, sicut ab ipsa prima creatione ortum non habet, sic neq; à primò illo peccato, sive ab uno illo primi hominis peccandi actu statim exorta est; sed continuatū post peccatum illud aliis peccandi actibus, peccandi habitum paulatim homines contraxerunt, seq; ipsi corruperunt, & sic corruptionis istius semina per propagationem ad posteros trans miserunt.*

34. *Imò adeò infensi Photiniani Origin. Peccato, ut ne quidē Nomen hujus peccati ferre ac tolerare possunt. Hinc illud vocant Humani ingenii figmentum, Socin. l. Quod Regni Poloniae &c. p. 59. Meram fabulam, Smalc. contra Frantz. disput. 2. pag. 45. 56. Commentum, item p. 41. Imaginarium peccatum, quod vulgus Christianorum sibi consinxit, p. 42. fabulam Monachorum, Sommer. de Justif. p. 40.*

35. *Causa verò cur Photiniani peccatum Orig. tam acriter oppugnent & negent, in propatulo est. Insidiantur enim hac sua hæretica sententia Deitati Christi; insidiantur merito Christi ejusdemque satisfactioni infinitæ, pro universo genere humano in Adamo lapsò & per eundem corrupto; insidiantur morti Christi, ut eandem satisfactoriam & à πολυπραγμίας negent, & saltem πνευματικὴν seu exemplarem fuisse obtineant; insidiantur etiam Baptismo, ut expressè fatetur Sommer. tractat. de Justif. p. 40. ubi ait: Peccatum Originis esse fabulam Monachorum ex pravo intellectu Scripturæ excogitatā ad Padobaptismi defendendam superstitionem. Catech. Rac. c. 10. p. 249. Peccatum Originis, inquit, nullum prorsus est: quare nec liberum arbitrium vitare potuit: nec enim Scri-*

Scriptura peccatum id Originis doceri potest: & lapsus Ade, cum unius actus fuerit, vim eam, qua de pravare ipsam naturam Adami, multò minus verò posteriorum ipsius posset, habere non potuit. Socin. in prelect. c. 4. p. 13. 14. Concludimus, nulli, improprie etiam loquendo, peccatum originale esse, i. e. ex peccato illo primi parentis nullà labem aut pravitatem universo generi humano necessario ingentam esse, sive iustitiam quodammodo fuisse, nec aliud malum ex primo illo delicto ad posterora omnes necessario manasse, quàm moriendi omnimodam necessitatem, Tolle igitur Peccatum Orig. & incidet in vastissimam Photiniani voragioem.

36. Sicuti verò Photiniani Peccati hujus Nomen, ita & Rem ipsam ejusdemque potissimum Definitionem, Causam & Subjectum oppugnant, non tamen expugnant.

37. DEFINITIO impugnatur, quando Photiniani nec pro peccato, nec pro reatu, nec pro concupiscentia prava, Originalem labem ac tabem agnoscere volunt.

38. Pravitatem congenitam seu Originalem dicendam, non esse Peccatum, siquidem reatum & pœnam conjunctam non habeat, his Socinus c. 4. prelect. pag. 11. docet verbis: Cupido ista & ad peccandum pronitas cum conjunctam secum hominis ipsius, in quo est, culpam non habeat, ejus peccatum proprie dici non potest.

39. Contrà: Omnis prava inclinatio, omnisque mala cupiditas habet culpam sive peccati reatum, quod facile probari potest 1. ex Genere, quia recensetur in catalogo Legali culparum seu peccatorum, Roman. 7, 7. & hinc mala dicitur. 2. ex Effectu, quia tollit sanctitatem & hominis rectitudinem, Rom. 5, 12. 3. ex Adversis, quia Legi divinæ ac ipsi Deo est inimica, Jac. 1, 14. vid. D. Hann. c. 2. sect. 1. n. 79 84.

40. Neque concupiscentiam malam in homine esse peccatam Originis, his statuit Socin. c. 4. prelect. p. 11. verbis & argumentis: Primum, quia Concupiscentiam istam sive ad peccandum proclivitatem in omnibus prorsus hominibus naturaliter esse, non constat. Deinde etiamsi de eo constaret, non propterea illud esse, quia Adamus à quo omnes prognati sumus divinum illud præceptum transgressus fuerit. Postremo, quia cupiditas ista & ad peccandum pronitas, cum conjunctam

secundo

secum hominū ipsius in quo est culpam non habeat, ejus peccatum proprie dici non posse.

41. Nos contrā urgemus expressam Scripturam; Rom. 7, 23. Galat. 5, 17. Jac. 1, 15. Argumenta Sociniana contraria diluit D. Stegm. diss. 10. q. 3.

42. EFFICIENTEM Peccati Originis causam veram expungunt, & falsam Photiniani fingunt.

43. Veram expungunt docendo: Naturam hominis per primum Adami peccatum corruptam & vitiatam non esse, nec posteros ex Adamo trahere naturalem quandam corruptionem omnibus ex aequo communem sed pœnam peccati a dāmitici sine reatu in posteros transire.

44. Socin. Miscell. p. 85. Infantes nascuntur sine peccato, quatenus ipsi sine dubio nondum quicquam peccarunt: nec tamen sunt qualis Adamus fuit, cū à Deo est creatus, quatenus ipsi aeternae morti sunt obnoxii, id quod Adamus non erat, antequam peccaret: non quidem quia illis Adami peccatum imputetur, sed, quia ex Adamo, propter suum peccatum jam morti aeternae obnoxii facti, sunt propagati. Idem prelect. c. 7. p. 11. Sunt qui velint (haec opinio vulgò est recepta) originale peccatum innatam quandam cupiditatem, seu concupiscentiam malam in homine esse, & ad peccandum pronitatem. Idem lib. quod Regni Poloniae &c. c. 5. p. 57. Tertium, ait, errorē ejusdem generis statuo, quod omninò Evangelicè docent, hominū ad peccandum pronitatem, ex illo primo hominū peccato profectam esse ibid. p. 59. Quicquid aliud Theologi vulgò de originali peccato disputant prater reatum hunc necessarie perpetuèq; mortis, quem per propagationem ipsam sine ulla ipsius peccati imputatione ab Adamo traximus, id omne ut apud ipsosmet incertum omninò ac varium, sic humani ingenii figmentum prorsus censendum est. Idem de stat. pr. hom. p. 13. Cū aliqui generatur in hoc mundo, id ad vitam tantū & bonum ejus spectat, nec aliquod malum tanquam venenum quoddam ex ipsa generatione is contrahit, quod eum ad ejusmodi perditionem trahat. Ostorod. In lit. Germ. c. 33. p. 271. 272. Man bemühet sich zu beweisen, daß des Menschen Natur corrumpiret/ ja/ daß der Mensch jetzt von Natur, vnd von seiner Empfängnis an ein Sünder sey/ vnd der Sünden beschuldiget werde/ welcher Sünde nach dem sie nicht kan

San vnter die Actualia peccata, daß ist vnter die wirkliche Sünde gerechnet werden / haben sie ein eigen Namen erdacht / nemlich / peccatum Originis, das ist die Erbsünde,

45. Sed erronea hæc opinio Photiniana arguitur I. ab ipsa Causa hominis Efficiente seu generante, peccato infecta Rom. 3, 23. Matth. 7, 18. Job. 14, 4. c. 15, 14. II. à Materia ex qua Homo nascitur, quæ itidè peccato contaminata; Job. 14, 4. C. 15, v. 14. III. ex generationis forma, quæ etiam peccato inquinata, Psal. 51, 7. IV. ex ipsa Adjuncta Naturali à bono averse & ad malum propensione, teste tum Scriptura Gen. 6, 5. c. 8, 21. Rom. 7, 14. Gal. 5, 17. Jac. 1, 15. tum quotidiana experientia. V. à contraria Regeneratione, vel maxime necessaria, Job. 3, 5. 1. Cor. 15, 50.

46. His accedit domesticum Photinianorum Testimonium, quo Originalem malitiam diffiteri haud possunt. Perpendantur, quæzlo hæc ipsorum effata. Socin. l. ad Polon. cap. 5. pag. 85. 86. Pronitas ad peccandum, qua in homine conspicitur, sicut ab ipsa primæ creationis ortum non habet (namque ut dictum est Salomone teste, Deus fecit hominem rectum) sic neque à primo illo peccato, siue ab illo primi hominis peccandi actu statim exorta est, sed continuatis post peccatum illud aliis peccandi actibus, peccandi habitum paulatim homines contraxerunt, seque ipsi corruerunt, & sic corruptionis istius semina per Propagationem ad posteros transmiserunt. Idem prælect. c. 4. pag. 13. Cupiditas ista mala, quæ cum plerumq; hominibus nasci dici potest, non ex peccato illo primi parentis manat, sed ex eo, quod humanum genus frequentibus peccatorum actibus, habitum peccandi contraxit, & seipsum corrumpit, quæ corruptio per propagationem in posteros transfunditur. Ostorod. Institut. German. cap. 34. pag. 281. Sie müssen wir aber anmercken / daß / ob wir wol nicht zugeben / daß wegen des ersten Menschen Sünde die Menschliche Natur solte verdorben seyn / so concedirn wir doch gern / das fast in allen Menschen gar eine grosse Begierde / vnd Zuneigung sey zu sündigen: nicht zwar wegen derselben Sünde: sondern darumb / daß sich die Menschen selber durch ihre eigene Sünde vnd Bosheit corrumpiret, oder verdorben: Welche corruption sie dann her-

D

nach

nach auff ihre Kinder durch die Krafft des Samens geerbet haben.

47. Frivolum etiam illud est quod Socinus, ut th. 43. allegavimus, dicit; *Pœnam peccati sine reatu in posteros transfere.* Contra quem urgemus; *neminem subjacere posse Pœnæ, nisi sit reus culpæ: & justitiæ Dei adversum est, ut peccata in immerito puniat; ut taceam; quod Scriptura expressè asserit, ex protoplastis transfere pœnam mediante reatu, in quo omnes peccarunt, Rom. 5, 12.*

48. *Falsam Naturalis labis & ad malum pronitatis causam fingunt Photiniani hanc: Quasi Naturalis pravitatis & ad malum pronitas non aliunde promanet, quàm ex habitibus peccatorum, quos ple-rûque (non omnes) frequenter peccando contraxerint.*

49. Hinc Smalc. *diff. 2. contra Frantz. inquit: Quæ in Adamo causa fuit, cur peccaret, etiamsi nullo peccato Originis infectus erat, ea etiam in aliis hominibus causa esse poterat, cur peccarent, etiamsi nullo peccato originali infecti fuissent.* Confer ea quæ thel. 43. citavimus.

50. Error hicce facile ex antedictis refelli potest. Vide *D. Hunn. Exam Error. Photin. cap. 2. num. 69-77. D. Stegman. disputat. 10. quæst. 4.*

51. **SUBJECTUM** Peccati Originalis universale labefactane Photiniani, dum statuunt: *Non omnes in universum homines; nullos verò infantes peccato pollutos esse.*

52. *Non omnes homines peccato esse pollutos his statuit verbis Socin. cap. 4. prælect. pag. 11. Originale peccatum, quidam vel justitiæ originalis carentiam interpretantur, quâ fiat, ut homo naturaliter, nisi Dei gratia superveniente juret, nihil nisi errare possit, i. e. contra legem Dei committere, vel ea mala esse, quæ omnes homines, propter primi parentis culpam subire coguntur: verum cum à nobis, justitiæ illam originalem in primo homine non fuisse, demonstratum fuerit, nullus locus est priori ex his interpretationibus.*

53: *Nos in contrarium opponimus expressa Spiritus S. ora.*

oracula, quæ hanc justitiæ originalis carentiam astruunt: ut
 1. quod Apostolus ait Rom. 3, 23. Omnes peccaverunt & destituuntur gloria Dei. 2. quod 1. Corinth. 2: 14, 15. dicitur animalem hominem non intelligere ea, quæ sunt Spiritus Dei; quod non nisi ex carentia imaginis divinæ potest proficisci. 3. quod in eo statu constituti dicimur, in quo ad Imaginem Dei transformari opus habemus 2. Corinth. 3, 18. quæ transformatio carentiam imaginis illius necessariò præsupponit, quo eodem sensu videtur accipiendum illud 2. Corinth. 5, 3. Superinduemur, si tamen non nudi reperiemur.

54. Quid verò Adversarii? Ad primum oraculum excipit Smalc. disputat. 2. contra Frantz. 1. quod nihil hic de infantibus, quibus peccatum originis commune esse dicitur, sed de solis hominibus ad peccandum aptis dicatur. 2. quod Paulus de peccato spontaneo, quod solum peccatum sit & de peccati habitu (quæ voci peccârunt, in Scripturis potissima significatio sit) non autem de peccato quodam originali imaginario loquatur. 3. quod Paulus tanquam rem præteritam commemorat, quod omnes in universum (qui scilicet peccare poterint) peccaverint, ideò, illud tanquam de re præfenti accipiendum non sit, ac si omnes adhuc sint peccato originis infecti.

55. Ad oraculum 2. respondet Smalc. l. d. Paulum de carnis sapientia simpliciter, loqui, non de ea quæ peccatum originale consecrata sit: & fuisse Adamum etiam ante lapsum animale, id quod 1. Corinth. 15: 44, 45, 46. manifestè apparere dicit: Carnalem autem hominem factum esse per spontaneam mentis suæ à D E O & virtus studio abalienationem, non per aliquod peccatum originis.

56. Ad oraculum 3. reponit hæc verba: Nam quia mentio sit imaginis, ideò de imagine D E I quam sibi finxit Frantzius, sermo est, & ex eadem voce eadem res concludi potest? Describit ibi Paulus præstantiam populi Christiani, ex collatione præstantiæ populi Israelitici. Hunc, ait, habere velamen super cor suum positum, quamdiu ad C H R I S T U M non convertatur, illum verò absque
 O 2
 vela-

velamine gloriæ DEI aspicere & in eandem imaginem transformari: Israelitas obscure, Christianos evidenter voluntatem DEI cognoscere. Ut etiam tandem ridiculè interpretatur illud 2. Corinth. 5, 3. Superinduemur &c. quod de consummata restauratione imaginis divinæ nos allegamus. Eo in loco, inquit, Paulus non de omnibus Christianis, sed tantum de se vel sui similibus loquitur, de quibus ait, quod nolint exui. Exui autem nihil aliud est, quàm mori ante adventum CHRISTI, sed malle superindui, hoc est, ad CHRISTI usq; adventum vivere, & ex vivis mortalibus fieri immortales; vestitum igitur esse, est reperiri vivum in CHRISTI adventu, non nudum, est, non mortuum etiam & corpore nudatum: nam qui nudi, hoc est, mortui in CHRISTI adventu reperiuntur, ij non superinduentur immortalitate, sed tantum induentur immortalitate, teste Apostolo eodem 1. Corinth. 15, 53. hoc est ex mortuis vivi evadent.

57. Nos breviter regerimus I. Sententiam Apostoli Rom. 3. esse generalem, adeoque omnem carentiam gloriæ cum innatæ, cum acquisitæ involvere, ideoque nec infantes excludi posse.

58. II. Concedimus hominem etiam ante lapsum posse dici terrenum & animale, sed alio modo quàm post lapsum, ibi ratione substantiæ, hic ratione qualitatium sic vocatur, ideò enim necesse est, ut corruptibile induat incorruptibile, ut vitiose qualitates aboleantur, non ut substantia tollatur.

59. Quia Apostolus 2. Corinth. 3. expressè dicit; per Evangelium nos transformari, in illam justitiam ut ex contextu patet: ideò rectè hinc colligitur sine CHRISTO & extra CHRISTUM nos nasci in mundum originali justitia privatos. De præstantia autem populi Christiani non loquitur Apostolus vers. 18. sed à vers. 6. ad 11. postea vers. 12: 13, 14, & 15. de duritie Judæorum differit & vers. seqq. ostendit, quomodo in conversione ad Evangelium tollatur velamen (ignorantia & duritia Judæorum, ut intelligant opus esse mediatore) & sic remoro

moto hoc velamine, id est, duritie nos omnes Judæi & gentes ad Imaginem DEI transformemur. Quod verò ad locum, 2. Corinth. 5. affertur risu potius explodendum, quàm prolixè refutandum.

60. Nullos Infantes peccato *Origin.* esse pollutos docet Martin. Czechovicus, qui ANNO CHRISTI 1575. Scriptum de *Pedobaptistarum* errorum origine edidit: quod in principali themate aliquatenus videtur discedere à *Photinianorum* dogmate: dum *Pedobaptismum omninò* prohibet, quem *Photinianismus* saltem dissuadet; sed alia etiam nonnulla habeat, quæ confutavit Socin. *disputat. de Baptism. Aq. pag. 202. seqq.* attamen hunc Autorem sectæ *Photiniane* accensendum duximus, cum, propter dogmatum ferè omnium exactam harmoniam, tum quia ex officina *Theophili Adamidis* Scriptum prodiit, quam *Photiniani* inservire, ex Responso pro *Racoviensibus* adornato, & *Johanni Paleologo* opposito videre licet.

61. Nolumus autem si error hic *Photiniani* forsitan nonnullis (contrarium enim colligitur ex *disputat. 2. Smalc. contra Frantz.*) displicet, eundem ipsis affictum: etsi ex antea dictis satis pateat, eos omninò inficias ituros; quod *infantes sint natura in regno Satane.* Martinus verò Czechovic. errorem *tertium Pedobaptistarum* hunc ponit: quod ob *Adæ peccatum*, quod vocant originale, oporteat *infantes baptizare*, eò quod nascendo *sint omnes in manu Satane*; pag. 18. seq. Cujus instituit confutationem per aliquot folia satis quidem prolixam, sed jejunam, de qua paucis differere operæ pretium esse arbitramur.

62. Notandum igitur initio, quod *distincta* sint: esse in regno Satane, esse in *potestate Satane*, & esse *demoniacum*. Hoc obsessionem corporalem significat: illud dominium quo tenentur ij, qui peccatis sunt dediti, quando ducuntur laqueis Satane, 2. *Timoth. 2, 26.* & ipse eos custodit ceu vinctos *LUC. 11, 21.* & opus suum habet in illis, *Ephes. 2, 2.* Cum dicimus *infantes* esse

esse in regno Satanæ, consideramus eos nequaquam *corporaliter*, ratione cujusdam obsessiois, sed *spiritualiter*, & quidem *Partim* quoad *ductum*, nam sibi relicti & naturalem ductum secuti latam viam decursuri essent ad damnationem æternam, averfi scilicet à DEO, qui propter peccatum est ab iis quasi separatus; *Esa. 59, 2. partim* quoad *judicium*; conferimus enim parvulos ad tribunal DEI, qui ipsos tanquam peccatores, è suo regno excludit, & regno Satanæ adjudicat: & nihil dicimus aliud, quàm *infantes nasci peccatores*, itaque judice DEO, alienos à regno ipsius, & consequenter Satanæ regno subiectos. Dogma verò Czechovicii, illorúmque qui cum ipso faciunt, esse alienum hinc probamus.

63. 1. *Quia* Infantes considerati juxta naturalem suam conditionem, in qua nascuntur, sunt extra regnum DEI, ac per consequens; sunt in regno Satanæ. Probatur hoc, quod scilicet infantes sint extra regnum DEI. 1. *Quia* sunt peccatores non reconciliati. 2. *Quia* non possunt regnum cœlorum seu vitam æternam ingredi, *Johan. 3:3, 5, 6.* 3. *Quia* non possunt monstrare *Phatiani*, qualiter infantes veniant in regnum DEI. *Adulti* in illud recipiuntur per *Baptismum*, & verbum, quæ ex parte DEI sunt *media* hujus receptionis. Quod infantes in regnum DEI penetrent per verbum, nec Adversarii affirmant: Quod iidem per *Baptismum*, negant: Quod per *nativitatem*, asserere non audent, & contrarium in *Scriptura* legitur. 4. *Quia* infantes per naturalem suam conditionem & antequam regenerentur forent in regno DEI & nascerentur *Christiani*. Soli *Christiani* sunt in regno DEI: datur enim per *CHRISTUM* accessus ad patrem; *Johan. 14, 6. Ephes. 3, 12.* aliud verò nomen per quod accessus pateat nullum est præter nomen filii *Act. 4, 12. Roman. 8, 15. Galat. 4, 6.* qui infantes non nascuntur *Christiani*: sed demum fiunt *Christiani*, *Johan. 3, 36. 1. Petr. 1, 23.* Ergo infantes per naturalem conditionem non sunt in regno DEI.

64. II. *Quis*

64. II. Quia infantes sunt natura filii iræ, Ephes. 2, 3. Argumentamur ita: Omnis iræ filius ejicitur in regnum Satane Matih. 18, 34. Omnes infantes, qualiter carnaliter nascuntur, sunt filii iræ. Ergo omnes infantes, qualiter carnaliter nascuntur, ejiciuntur in regnum Satane.

65. Objicit Czechovicus ita: Infantes sunt sancti, idè non in Satana regno: Verba ejus sunt: Alterum crede mihi horum falsum sit necesse est. Nam si sancti sunt, demoniaci esse non possunt. Quòd si demoniaci; ergo non sancti; p. 24.

66. Resp. 1. ita scribit Apostolus 1. Corinth. 7, 14. Sanctificatus est vir infidelis per mulierem fidelem: & sanctificata est mulier infidelis per virum fidelem, alioquin filii vestri immundi essent, nunc autem sancti sunt. Ubi differit Apostolus de conjugio infidelis persone cum fidele, illudne dissolvendum vel ratum habendum? Et decernit pro conjugio, ratum affirmans, cum annexa ratione: quia liberi sunt sancti, hoc est, legitimi, non autem spurii, quæ mens est Apostoli, ut totus contextus arguit. 2. Infantes sancti sunt sensu Ecclesiastico & civili, non autem spiritali, quod probatur 1. ex rei veritate, quia indigent regeneratione, quæ fit per Baptismum, Ephes. 5, 26. Johan. 3: 5, 6. 2. ex Confessione Adversariorum. Nam 1. Adamum negant sanctum & justum fuisse, prius quàm laberetur, quia non habuit objectum, in quo opera sancta exercuerit, & sanctitatem acquiserit: juxta quod infantes similiter negandi erunt sancti, quia sanctitatis habitum non potuerunt acquirere, nec objectum existit, in quo sanctitateus exercere possint. 2. Dicunt infantes per naturam nec esse sanctos, nec peccatores, sed inter utrumque medios: quomodo igitur Apostolus eos, qui nec sancti, nec peccatores sunt, sanctos pronunciauit? 3. Si infantes juxta Apostolum essent sancti & in regno DEI: non tamen hoc ex sua natura haberent, sed ex spiritali conditione perceptum, qui sancti sunt: sed quid quæso putandi sunt, esse per naturam? id verò in questione versatur: 4. Quid futurum est de infantibus non regeni-

regeneratorum? illine sunt in regno Satanae? Si non sunt, quomodo & quando in regnum DEI fuerint translati? Si sunt (quis enim eos pronunciat sanctos) rectè sanè dictum est: infantes, quales sunt per conditionem naturalem, nasci in regno Satanae.

